

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНИЙ  
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ОК 9. Психологія**

<b>Освітньої програми:</b>	Дошкільна освіта
<b>Рівня вищої освіти:</b>	першого (бакалаврського)
<b>на здобуття освітнього ступеню:</b>	бакалавра
<b>за спеціальністю:</b>	012 Дошкільна освіта
<b>галузі знань:</b>	01 Освіта/Педагогіка

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія» для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра за освітньою програмою «Дошкільна освіта» зі спеціальності 012 «Дошкільна освіта» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, 2021 року.

Розробник: Яцюрник Алла Олександрівна, кандидат психол. наук, доцент

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри психології.

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 року

Завідувачка кафедри \_\_\_\_\_ к.психол.н., доц. Михальчук Ю.О.

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 року

Голова навчально-методичної комісії Сейко доц. Сойко І.М.

Гарант освітньо-професійної програми 012 Дошкільна освіта Пагута доц. Пагута Т.І.

## I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3/3	Рівень вищої освіти: перший бакалаврський	Нормативна	
Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) – 90/90	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	1-й	1 -й
		<b>Семестр</b>	
		1-й	1 -й
		<b>Лекції</b>	
Кількість змістових модулів – 2	Спеціальність 012 Дошкільна освіта	20 год.	6 год.
		<b>Практичні, семінарські</b>	
		10 год.	6 год.
		<b>Лабораторні</b>	
		- год.	- год.
		<b>Самостійна робота</b>	
		60 год.	78 год.
		<b>Вид контролю: залік</b>	

### 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета вивчення дисципліни** полягає у формуванні системи теоретичних знань про базові категорії та принципи, фундаментальні теорії психології, загальні закономірності психічної діяльності особистості та оволодіння основами загальної психологічної грамотності.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**: сформувати систему теоретико-методологічних знань із проблем психологічної науки і практики, пізнання структурних елементів психіки – психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів і утворень на рівні відтворення і тлумачення для практичного застосування та втілення в процесі фахової діяльності майбутнього спеціаліста; сформувати у студентів установку на самореалізацію та саморозвиток.

**Предметом** навчальної дисципліни є закони, закономірності, механізми функціонування та розвитку психіки як особливої форми життєдіяльності.

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Психологія» студенти, **набувають таких програмних компетентностей: ЗК (загальні компетентності), КС (фахові компетентності).**

**Загальні компетентності :**

**ЗК-3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

**Фахові (спеціальні ) компетентності:**

**КС-9.** Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

**Результати навчання за дисципліною**

Опанування дисципліною «Психологія» забезпечить наступні результати :

ПР 02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР 03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР 19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

### **3. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль I Психологія особистості**

#### **Тема 1. Предмет та завдання психології особистості. Психологічна природа особистості. Розвиток психіки та становлення особистості. Психологічна структура особистості**

Психологія як наука. Предмет психології та її завдання. Основні напрями в сучасній психології. Структура (галузі) психології та її зв'язок з іншими науками. Основні методи психологічного дослідження. Поняття про особистість. Склад і структура особистості. Активність особистості та її джерела, спрямованість особистості. Природа психіки і предмет психологічної науки: історичні аспекти розвитку психології; рефлексорна природа психіки; основні форми прояву психіки. Основні теорії особистості. Свідоме та несвідоме. Самосвідомість особистості. Розвиток і виховання особистості. Періодизація психічного розвитку та етапи життєвого шляху особистості.

#### **Тема 2. Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості. Гармонія та відхилення у розвитку особистості. Методологічні засади сучасних теорій особистості**

Поняття свідомості та самосвідомості. Історія наукових поглядів на природу людського само відображення. Структура свідомості. Становлення свідомості в процесі онтогенезу. Вікові особливості формування самосвідомості. Стать: поняття, сутність, види та психологічна характеристика. Стать біологічна і психологічна. Чоловіча та жіноча особистість. «Я»-концепція та її складові. Образ «Я» як регулятивний механізм психічного життя. Формування та функції самооцінки в розвитку особистості. Види самооцінки. Рефлексія в особистісному зростанні. Життєвий шлях і життєвий світ особистості. Смысловая сфера особистості у різних психологічних концепціях. Гармонія та відхилення у розвитку особистості. Поняття про особистісну норму. Особистість і агресія. Методологічні засади психоаналітичних та неопсихоаналітичних теорій. Аналітична психологія. Індивідуальна психологія. Феноменологічна психологія.

#### **Тема 3. Загальна характеристика афективної сфери особистості. Принципи та методи психології емоцій. Емоційні стани і фактори їх регуляції**

Походження та функції емоцій. Емоції та розвиток особистості. Мотивація та емоції. Емоції і свідомість. Емоції та почуття. Теорії емоцій: психоаналітична концепція афекту та мотивації, когнітивні теорії, периферична теорія емоцій, інформаційна теорія емоцій, теорія диференціальних емоцій. Взаємодії компонентів емоцій. Утворення емоційних комплексів, емоційної комунікації. Психологічна характеристика, природа та властивості емоцій і почуттів. Онтогенез емоційної сфери людини. Види почуттів, їх характеристика. Динаміка та

обумовленість емоційних явищ. Прояви емоцій та почуттів у поведінці людини. Поняття емоційного стану в психології. Види емоційних станів (афект, стрес, настрої тощо) та їх характеристики. Методи вивчення емоційних станів та емоційності особистості. Стрес та його характеристика. Види та наслідки стресів.

#### **Тема 4. Функціональне призначення афективної сфери. Вольові якості особистості**

Оцінювання і спонування. Афективна сфера (потяги, емоції, почуття і воля) як особистісне пізнання через самоспостереження. Основні функції емоцій: інформаційна, оцінювання, регуляція, керування. Регулятивне значення емоцій і волі в самотворенні особистості. Склад та структура вольових якостей. Загальні властивості вольових якостей: широта, сила і стійкість. Класифікація вольових якостей. Розвиток вольових якостей особистості. Патологія волі. Розлади довільного управління психічними процесами. Порушення доцільності дій. Моторні розлади мови. Розлади довільних рухливих дій.

#### **Тема 5. Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності. Психологічний аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості.**

Порівняльний аналіз психологічних теорій діяльності. Характеристика основних видів діяльності та зумовленість ефективності діяльності особистісними та індивідуально-психічними якостями. Психологічний аналіз понять цілей, потреб, мотивів, мотивацій діяльності та поведінки особистості. Активність особистості та її джерела. Класифікація потреб. Потреби і мотиви. Мотиви та цілі діяльності. Класифікація мотивів поведінки і діяльності особистості. Спрямованість особистості. Аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки. Мотивація та пізнавальні процеси. Мотиви та емоційно-вольові процеси і навички. Джерела активності особистості.

#### **Тема 6. Психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз регулятивної підсистеми особистості**

Інформаційна основа діяльності. Поняття про два інформаційні плани: актуальний і потенційний. Сутність понять "образ", "знак", "мова", "код", "модель", "символ" в інформаційній підсистемі. Основні властивості заміщувальних знаків. Психологічні аспекти обробки інформації та прийняття рішень. Процес інформаційного обслуговування діяльності, поведінки. Обробка інформації в процесі прийняття рішень. Особливості процесу обробки інформації. Основні характеристики обробки інформації – об'ємні і швидкісні її параметри. Загальна характеристика регуляторних процесів. Основні поняття: саморегуляція, діяльність і поведінка.

### **Змістовий модуль II Когнітивна сфера особистості**

#### **Тема 7. Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів.**

Основні характеристики когнітивної сфери особистості. Визначення та властивості понять "відчуття" та "сприймання". Функції відчуттів та сприймань. Відчуття та сприймання як різні за повнотою та глибиною рівні пізнавальної діяльності індивіда. Активно орієнтувальна та регуляторна функції відчуттів та сприймань у поведінці та діяльності. Основні характеристики сенсорного образу. Модальність (якість) відчуття. Інтенсивність відчуття як його кількісна характеристика. Чутливість аналізатора та її вимірювання. Часові характеристики відчуттів. Поняття тривалості та послідовності відчуттів. Просторові характеристики відчуттів.

### Тема 8. Увага.

Основні підходи до визначення уваги. Психологічні теорії уваги. Функції уваги. Особливості розвитку та шляхи формування властивостей уваги. Увага в пізнавальній діяльності особистості. Психологічна активність і форми її прояву. Неспання та увага. Активація та увага. Основні підходи до визначення уваги. Психологічні теорії уваги. Функції уваги. Якості уваги. Проблема їх класифікації. Види уваги залежно від її спрямованості та зосередження. Властивості уваги. Розвиток і формування уваги. Деякі вікові особливості розвитку уваги. Шляхи формування властивостей уваги.

### Тема 9. Пам'ять

Загальна характеристика пам'яті. Психологічні теорії пам'яті і проблеми пам'яті в асоціанізмі, гештальтпсихології, біхевіоризмі; соціальнопсихологічний підхід до проблем пам'яті; інформаційний підхід до проблем пам'яті; діяльнісний та системний підходи до вивчення пам'яті. Процеси пам'яті: запам'ятовування та фактори, що його зумовлюють, взаємовідношення довільного і мимовільного в запам'ятовуванні. Види пам'яті: проблема класифікації пам'яті, основні підходи до виділення видів пам'яті. Образна пам'ять та її особливості. Види пам'яті за ознакою тривалості; запам'ятовування і зберігання матеріалу. Проблема короткочасної пам'яті: дослідження короткочасної пам'яті в зарубіжній та вітчизняній психології. Оперативна пам'ять. Взаємозв'язок короткочасної та довгочасної пам'яті. Психологічна характеристика властивостей пам'яті. Фізіологічні основи пам'яті.

### Тема 10. Мислення. Уява і уявлення в творчій діяльності

Загальна характеристика мислення. Характеристика мислення як процесу розв'язання задач. Фазний характер процесу мислення. Поняття "проблемної ситуації" та "задачі". Класифікація факторів, які впливають на процес розв'язання задач. Словесно-образний підхід у процесі мислення. Види мислення. Принцип єдності психіки та діяльності як методологічна основа дослідження видів мислення. Типи мислення в соціогенезі. Стадії розвитку в онтогенезі (наочно-дійове, наочно-образне та словесно-логічне мислення). Особливості емпіричного, теоретичного, професійного мислення. Функції мовлення. Психологічні механізми творення мовлення. Мовлення та мислення. Поняття "внутрішнього мовлення". Поняття про уявлення та уяву. Класифікація уяви та уявлення. Види і прийоми уяви. Фізіологічні основи уяви. Уява та органічні процеси. Уява та фантазія. Розвиток уяви. Поняття творчості. Творчість як розв'язання творчих завдань. Творче натхнення. Психологічні проблеми навчання творчості.

## 4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Усього	у тому числі			Усього	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
<b>Змістовий модуль 1. Психологія особистості</b>								
<b>Тема 1.</b> Предмет та завдання психології особистості. Психологічна природа особистості. Розвиток психіки та становлення особистості. Психологічна структура особистості	8	2	2	6	8	2	2	7
<b>Тема 2.</b> Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики	10	2	2	6	10			8

особистості. Гармонія та відхилення у розвитку особистості. Методологічні засади сучасних теорій особистості								
<b>Тема 3.</b> Загальна характеристика афективної сфери особистості. Принципи та методи психології емоцій. Емоційні стани і фактори їх регуляції	9	2		6	9			8
<b>Тема 4.</b> Функціональне призначення афективної сфери. Вольові якості особистості	9	2		6	9			6
<b>Тема 5.</b> Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності. Психологічний аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості.	9	2	2	6	9	2	2	8
<b>Тема 6.</b> Психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз регулятивної підсистеми особистості	10	2		6	10			8
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<b>55</b>	<b>12</b>	<b>6</b>	<b>36</b>	<b>55</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>45</b>
<b>Змістовий модуль 2. Когнітивна сфера особистості</b>								
<b>Тема 7.</b> Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів.	8	2	2	6	8	2	2	9
<b>Тема 8.</b> Увага.	9	2		6	9			7
<b>Тема 9.</b> Пам'ять	9	2		6	9			8
<b>Тема 10.</b> Мислення. Уява і уявлення в творчій діяльності	9	2	2	6	9			9
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<b>35</b>	<b>8</b>	<b>4</b>	<b>24</b>	<b>35</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>33</b>
<b>Усього годин</b>	<b>90</b>	<b>20</b>	<b>10</b>	<b>60</b>	<b>90</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>78</b>

## 5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет та завдання психології особистості	2/2
2.	Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості.	2/-
3.	Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності.	2/2
4.	Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів	2/2
5.	Мислення. Уява і уявлення в творчій діяльності	2/-
	<b>Разом:</b>	<b>10/6</b>

## 6. Самостійна робота

### Завдання для самостійного опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість годин	
				Денна	Заочна
<b>Змістовий модуль 1. Психологія особистості</b>					
<b>Тема 1.</b> Предмет та завдання психології особистості. Психологічна природа особистості. Розвиток психіки та становлення особистості. Психологічна структура особистості	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до семінарського заняття "Соціалізація особистості"	Експрес опитування, презентація	Основна: [2; 4; 9; 11; 20; 22; 27; 30; 39; 42]. Додаткова: [44; 48; 52; 55]	6	7
<b>Тема 2.</b> Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості. Гармонія та відхилення у розвитку особистості. Методологічні засади сучасних теорій особистості	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до практичного заняття	Тести, практичні завдання	Основна: [4; 6; 11; 20; 22; 27; 33; 38]. Додаткова: [44; 48; 52; 54; 55; 56]	6	8
<b>Тема 3.</b> Загальна характеристика афективної сфери особистості. Принципи та методи психології емоцій. Емоційні стани і фактори їх регуляції	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до семінарського заняття за темою "Стрес на робочому місці"	Захист завдання	Основна: [1; 7; 9; 17; 34]. Додаткова: [47; 54; 55; 60]	6	8
<b>Тема 4.</b> Функціональне призначення афективної сфери. Вольові якості особистості	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; підготовка до семінарського заняття за темою "Розвиток мотиваційної сфери особистості"	Захист завдання	Основна: [9; 10; 15; 18; 17; 22; 24; 26; 37]. Додаткова: [50; 51; 55]	6	6
<b>Тема 5.</b> Проблеми та методологічні основи структурного аналізу діяльності. Психологічний аналіз потребнісно-мотиваційної підсистеми діяльності та поведінки особистості.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Кейси, практичні завдання	Основна: [11; 18 – 20; 23; 28]. Додаткова: [49; 50; 59; 62]	6	8
<b>Тема 6.</b> Психологічний аналіз інформаційної підсистеми діяльності та поведінки особистості. Психологічний аналіз регулятивної підсистеми особистості	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Кейси, практичні завдання	Основна: [9; 19; 23; 24; 27]. Додаткова: [50; 54; 57]	6	8
<b>Змістовий модуль 2. Когнітивна сфера особистості</b>					



<b>Тема 7.</b> Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів.	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Аналіз та підбір методик діагностики когнітивної сфери особистості	Захист завдання	Основна: [1; 7; 9; 17; 34]. Додаткова: [47; 54; 55; 60]	6	9
<b>Тема 8.</b> Увага.	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Кейси, есе, доповідь	Основна: [9; 10; 15; 18; 17; 22; 24; 26; 37]. Додаткова: [50; 51; 55]	6	7
<b>Тема 9.</b> Пам'ять	Вивчення лекційного матеріалу, виконання практичного завдання	Кейси, практичні завдання, тестові завдання	Основна: [1; 7; 9; 17; 34]. Додаткова: [47; 54; 55; 60]	6	8
<b>Тема 10.</b> Мислення. Уява і увлечення в творчій діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання тесту "Визначення типу мислення"	Презентація результатів та захист завдання	Основна: [5; 7 – 10; 14; 22 – 23; 32]. Додаткова: [47; 54; 55; 60]	6	9
<b>Всього:</b>				<b>60</b>	<b>78</b>

## 7. Індивідуальні завдання

*Індивідуальне навчально-дослідне завдання* є видом поза аудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

*Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)* з дисципліни «Психологія» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

**Мета ІНДЗ:** самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

**Зміст ІНДЗ:** завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми дисципліни, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, практичних занять і охоплює кілька тем або весь зміст навчальної дисципліни.

**Орієнтовна структура ІНДЗ** – на подані нижче теми та представлення їх у формі проекту-презентації з описом та комплектом підібраних матеріалів.

### ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДЗ

1. Поясніть основні властивості відчуттів.
2. Поясніть основні властивості сприймання.
3. Дайте загальну характеристику функціям відчуттів та сприймання.
4. Зробіть порівняльний аналіз досліджень короткочасної пам'яті.
5. Зробіть порівняльну характеристику короткочасної та довгочасної пам'яті
6. Охарактеризуйте закономірності інтериоризації зовнішніх предметних дій. Розкрийте фазний характер процесу мислення.

7. Обґрунтуйте внесок теорії К. Левіна в сучасне розуміння суспільного та індивідуального розвитку особистості.
8. Розкрийте феноменологічну теорію К. Роджерса.
9. Охарактеризуйте екзистенціально-гуманістичні підходи до психології особистості.
10. Визначте внесок Д. Бюджентала у розвиток екзистенціальногуманістичної теорії.
11. Проаналізуйте прояви емоцій та почуттів у поведінці людини.
12. Проаналізуйте види емоційних станів та розкрийте їх характеристики.
13. Розкрийте види агресії.
14. Розкрийте форми агресивної поведінки.
15. Зробіть порівняльний аналіз оцінювальної та керувальної функцій емоцій. Зробіть порівняльний аналіз оцінювальної та регулятивної функцій емоцій.
16. Дайте визначення поняттям "образ", "знак", "мова", "код", "модель", "символ".
17. Порівняйте поняття "знак" та "код".
18. Порівняйте поняття "модель" та "код".
19. Порівняйте поняття "модель" та "символ".

### **8. Методи навчання**

У процесі вивчення дисципліни «Психологія» застосовуються такі методи навчання:

- лекції, в тому числі й проблемні з попередньою роздачою лекційних матеріалів студентам;
- практичні заняття у їх різноманітних формах (бесіда з елементами дискусії, робота в малих групах, ситуативний підхід,);
  - стандартизовані тести та поточне опитування;
  - презентація результатів виконаних завдань та досліджень;
  - самостійна робота студентів з літературними джерелами;
  - індивідуальне завдання.

### **9. Методи контролю**

1. Поточне тестування.
2. Перевірка завдань самостійної роботи.
3. Перевірка індивідуальної роботи.
4. Поточний контроль.
5. Семестрова форма контролю.

### **10. Питання до заліку з курсу «Психологія»**

1. Загальна характеристика психології як науки.
2. Відмінність її від інших наук.
3. Розвиток уявлень про природу психічних явищ.
4. Мозок і психіка.
5. Метод тестів.
6. Спостереження і експеримент.
7. Бесіда як метод психології.
8. Відчуття. Види відчуттів. Закономірності відчуттів.
9. Сприйняття. Класифікація видів сприйняття.
10. Психологія пам'яті. Види пам'яті. Удосконалення пам'яті.
11. Психологія мислення. Творче мислення. Розвиток креативності.

12. Психологія уяви. Класифікація видів уяви.
13. Методи залучення уваги.
14. Роль емоцій в мотивації та регуляції діяльності.
15. Вольова регуляція як особистісний рівень мотивації.
16. Стреси та їх роль в житті людини.
17. «Я-концепція», самооцінка, механізми захисту особистості.
18. Психологічні захисні механізми людини.
19. Психологія особистості.
20. Психологічні теорії особистості.
21. Психологічний зміст понять «індивід», «суб'єкт» і «особистість».
22. Структура особистості.
23. Психологія людських здібностей.
24. Проблема темпераменту в психології
25. Проблема характеру в психології.
26. Міжособистісні стосунки і конфлікти.
27. Психологія життєвого середовища людини.
28. Психологія активності людини.
29. Спілкування і поведінка як форма життєдіяльності людини.
30. Лідерство та керівництво. Типи лідерів. Стили керівництва.

## 11. Розподіл балів, які отримують студенти

### Залік

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
			для екзамену, курсової роботи, практики
90-100	<b>A</b>	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	<b>B</b>	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре

74-81	<b>C</b>	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	<b>D</b>	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабка їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	<b>E</b>	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	<b>FX</b>	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	<b>F</b>	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

## 12. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій.
2. Навчально-методичні посібники у локальній мережі університету.
3. Матеріали для самостійного опрацювання.
4. Мультимедійні матеріали.
5. Методичні рекомендації для самостійної роботи.
6. Тестові завдання.

## 13. Рекомендована література

### Основна

1. Айзенк М. Психология для начинающих [Текст] / М. Айзенк; пер. с англ. – 2-е изд. – СПб. : Питер, 2004. – 384 с.
2. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания [Текст] / Б. Г. Ананьев. – СПб. : Питер, 2001. – 288 с.
3. Андреев О. А. Тренируем свою память [Текст] / О. А. Андреев. – Ростов н/Д. : Феникс, 2003. – 224 с.
4. Асмолов А. Г. Психология личности [Текст] / А. Г. Асмолов. – М. : Смысл ; Академия, 2002. – 416 с.
5. Большой психологический словарь : словарь-справочник / [сост. и общ. ред. Б. Мещеряков, В. Зинченко]. – СПб. : ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2003. – 672 с.

6. Большой толковый психологический словарь : словарь-справочник. В 2-х т. / пер. с англ.; Ребер Артур. – М. : Вече, АСТ, 2000. –Т. 1 – 592 с. (Т. 2. – 560 с.)
7. Гиппенрейтер Ю. Б. Введение в общую психологию : курс лекций [Текст] / Ю. Б. Гиппенрейтер. – М. : Че Ро, 2002. – 336 с.
8. Дружинин В. Н. Психология общих способностей [Текст] / В. Н. Дружинин. – СПб. : Питер, 2002. – 368 с.
9. Дружинин В. Н. Психология : учебник для экономических вузов : [Текст] / В. Н. Дружинина. – СПб. : Питер, 2002. – 672 с.
10. Дубровська Д. М. Основи психології : навч. посіб. [Текст] / Д. М. Дубровська. – Львів : Світ, 2001. – 280 с.
11. Загальна психологія : підручник для студентів вищ. навч. закладів [Текст] / С. Д. Максименко, В. О. Соловієнко. – К. : МАУП, 2001. – 256 с.
12. Занюк С. С. Психологія мотивації : навч. посіб. [Текст] / С. С. Занюк. – К. : Либідь, 2002. – 304 с.
13. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы [Текст] / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2002. – 512 с.
14. Калошна И. П. Структура и механизмы творческой деятельности : [Текст] / И. П. Калошна. – М. : Академия 1983. – 167 с.
15. Колесов Д. В. Введение в общую психологию [Текст] / Д. В. Колесов. – М. : Изд. МПСИ, 2002. – 736 с
16. Корольчук М. С. Основи психології : опорні конспекти, схеми, методики [Текст] / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк, В. М. Марченко. – К. : НікаЦентр, 2009. – 320 с.
17. Корольчук М. С. Психодіагностика [Текст] / М. С. Корольчук, В. І. Осьодло. – К. : Ельга, Ніка-Центр. – 2008. – 400 с.
18. Корольчук М. С. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я [Текст] / М. С. Корольчук. – К. : ІНКОС, 2002. – 272 с.
19. Корольчук М. С. Психофізіологія діяльност [Текст] / М. С. Корольчук. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2008. – 400 с.
20. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность : [Текст] / А. Н. Леонтьев. – 3-е изд. – М. : Политиздат, 1982. – 304 с.
21. Леонтьев А. Н. Проблемы развития психики [Текст] / А. Н. Леонтьев. – М. : Мысль, 1965. – 573 с.
22. М'ясоїд П. А. Загальна психологія : навч. посіб. [Текст] / П. А. М'ясоїд. – К. : Вища шк., 1998. – 479 с.
23. Маклаков А. Г. Общая психология : учебник для вузов [Текст] / А. Г. Маклаков. – СПб. : Питер, 2005. – 583 с.
24. Максименко С. Д. Загальна психологія : [Текст] / С. Д. Максименко. – К. : ЦУЛ, 2004. – 272 с.
25. Мухина В. С. Возрастная психология [Текст] / В. С. Мухина. – М. : АКАДЕМИЯ, 1997. – 432 с.
26. Немов Р. С. Психология : учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений [Текст]. В 3-х т. Т. 1 : Общие основы психологии / Р. С. Немов. – 5-е изд. – М. : ВЛАДОС, 2004. – 687 с.
27. Основи психології [Текст] / за ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К. : Либідь, 1996. – 632 с.
28. Пашукова Т. І. Практикум із загальної психології [Текст] / Т. І. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьконов; за ред. Т. І. Пашукової. – К. : Знання, 2000. – 204 с.

29. Психологія [Текст] : конспект лекцій для студентів / І. А. Мартинюк, О. В. Полозенко, В. І. Стахневич та ін. – К. : Вид. центр НАУ, 2006. – 80 с.
30. Психологія [Текст] : підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін. – К. : Либідь, 2003. – 528 с.
31. Психологія [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. Ю. Л. Трофімова. – Вид. 3-тє, стер. – К. : Либідь, 2001. – 558 с.
32. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості : навч. посіб. [Текст] / В. В. Рибалка. – К. : ІЗИН, 1996. – 236 с.
33. Рубинштейн С. Л. Бытие и сознание [Текст] / С. Л. Рубинштейн. – М. : Изд. АН СССР, 1957. – С. 31–40.
34. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии [Текст] / С. Л. Рубинштейн. – СПб. : Питер, 2002. – 720 с.
35. Семиченко В. А. Психологія особистості [Текст] / В. А. Семиченко. – К. : Видавець Ешке О. М., 2001. – 427 с.
36. Спиркин А. Г. Сознание и самосознание [Текст] / А. Г. Спиркин. – М. : АКАДЕМИЯ. – 1972. – 303 с.
37. Столяренко Л. Д. Основы психологии : Практикум. [Текст] / Л. Д. Столяренко. – 7-е изд. – Ростов н/Д. : Феникс, 2006. – 704 с.
38. Фрейд З. О сновидениях [Текст] / З. Фрейд. – Х. : Фолио, 2006. – 414 с.
39. Хьелл Л. Теории личности [Текст] / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – 3-е изд. – СПб. : Питер, 2003. – 608 с.
40. Шадриков В. Д. Введение в психологию: способности человека [Текст] / В. Д. Шадриков. – М. : Логос, 2002. – 160 с.
41. Шадриков Д. В. Деятельность и способности [Текст] / Д. В. Шадриков. – М. : Логос, 1994. – 320 с.
42. Энциклопедия : общая психология. – К. : Master Медіа, 2004. – 1000 с.
43. Ярошевский М. Г. История психологии от античности до середины XX века : учеб. пособ. / М. Г. Ярошевский. – М. : АКАДЕМИЯ, 1997. – 416 с.

### **Додаткова**

44. Выготский Л. С. Психология развития человека [Текст] / Л. С. Выготский. – М. : Изд-во Смысл; Изд-во Эксмо, 2005. – 1136 с.
45. Гамезо М. В. Атлас по психологии : информ.-метод. пособ. к курсу "Психология человека" [Текст] / М. В. Гамезо, И. А. Домашенко. – М. : Российское педагогическое агенство, 1998. – 272 с.
46. Доронина М. С. Культура общения деловых партнеров : учеб. пособ. [Текст] / М. С. Доронина. – Х. : ИНЖЭК, 2003. – 186 с.
47. Дружинин В. Н. Когнитивные способности. Структура. Диагностика. Развитие [Текст] / В. Н. Дружинин. – СПб. : Per Se, Иматон, 2001. – 632 с.
48. Зейгарник Б. В. Теории личности в зарубежной психологии [Текст] / Б. В. Зейгарник. – М. : Академия, 1982. – 129 с.
49. Козаков В. А. Психологія діяльності та навчальний менеджмент [Текст] / В. А. Козаков. – К. : КНЕУ, 2000. – 244 с.
50. Коноплин О. А. Психологические механизмы регуляции деятельности [Текст] / О. А. Коноплин. – Изд. 2-е, испр. и доп. – М. : Наука, 2011. – 320 с.

51. Корнєв М. Н. Соціальна психологія : підручник [Текст] / М. Н. Корнєв, А. Б. Коваленко. – К. : КНУ ім. Т. Шевченка, 1995. – 304 с.
52. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості [Текст] / Г. С. Костюк. – К. : РИС, 1989. – 192 с.
53. Краткий психологический словарь [Текст] / сост. Л. А. Карпенко; под. ред. А. В. Петровського, М. Г. Ярошевського. – Ростов н/Д. : Феникс, 1998. – 512 с.
54. Мажник Н. А. Психологія і педагогіка : навч. посіб. [Текст] / Н. А. Мажник, Л. О. Сасіна. – Х. : ІНЖЕК, 2003. – 199 с.
55. Майерс Д. Психология [Текст] / пер. с англ. И. А. Карпиков, В. А. Старовойтова. – М. : ООО "Попурри", 2001. – 848 с.
56. Мерлин В. С. Структура личности. Характер, способности, самосознание : учеб. пособ. к спецкурсу "Основы психологии личности" [Текст] / В. С. Мерлин. – Пермь : Изд-во Перм. ун-та, 1990. – 110 с.
57. Панкратов В. Н. Психотехнология управления людьми : практическое руководство [Текст] / В. Н. Панкратов. – М. : Изд-во Института Психотерапии, 2001. – 336 с.
58. Психология индивидуальных различий [Текст] / под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер, В. Я. Романова. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : АСТ, 2008. – 720 с.
59. Психологія : навч. посіб. [Текст] / О. В. Винославська, О. А. Брусенко. – К. : Фірма "ІНКОС", 2005. – 352 с.
60. Пугачев В. П. Тесты, деловые игры, тренинги в управлении персоналом : учебник для студентов вузов [Текст] / В. П. Пугачев. – М. : Аспект Пресс, 2001. – 285 с.
61. Сабуров А. С. Психология : курс лекций [Текст] / А. С. Сабуров. – К. : Лекс, 1996. – 208 с.
62. Урбанович А. А. Психология управления : учеб. пособ. [Текст] / А. А. Урбанович. – М. : Харвест, 2001. – 640 с.
63. Щекин Г. Визуальная психодиагностика: познание людей по их внешности и поведению : учеб.-метод. пособ. [Текст] / Г. Щекин. – 2-е изд., испр. – К. : МАУП, 2001. – 615 с.

#### **14. Інформаційні ресурси**

1. <http://psylib.kiev.ua/>
2. <http://azps.ru/articles/cmmn/>
3. <http://u-psihologa.com.ua/library.html>
4. <http://psy.rin.ru/>